

**Nærøyfjorden
verneområde**styre

Postadresse
Nærøyfjorden verneområde styre
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse
Fjordsenteret
5745 Aurland

Kontakt
Sentralbord: +47 57 64 30 00
Direkte: +47 5764 3134

fmvlp@fylkesmannen.no
www.nasjonalparkstyre.no/naroyfjorden

KYSTVERKET
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Sakshandsamar Jorunn Vallestad

Vår ref. 2021/7958-0 432.2

Dykkar ref.

Dato 02.09.2021

Dispensasjon - Nærøyfjorden landskapsvernområde - etablering av navigasjonsinnretningar - Nærøyfjorden - Kystverket

Sender vedlagt saksprotokoll med saksframlegg frå Nærøyfjorden verneområde styre.

Informasjon om klagerett

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova §§ 28 - 29. Klagen skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast via verneområde styret v/sekretariatet, som kan gje nærare opplysningar om klagerett og rett til å sjå saksdokument.

Med helsing

Trygve Skjerdal
Nærøyfjorden verneområde styre

Jorunn Vallestad
verneområde forvaltar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
SNO Aurland
Statsforvalteren i Vestland
Aurland kommune

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nærøyfjorden verneområdestyre	53/21	31.08.2021

Saksframlegg - Nærøyfjorden landskapsvernområde - etablering av navigasjonsinnretningar - Nærøyfjorden - Kystverket

Innstilling frå forvaltar

Kystverket får løyve til å etablere fem navigasjonsinnretningar i Nærøyfjorden. Løyve er gjeve med heimel i verneforskrifta for Nærøyfjorden landskapsvernområde, § 3 punkt 1.3 bokstav j.

Løyvet er gjeve med følgjande vilkår:

- Navigasjonsinnretningane skal plasserast som vist på kartet i figur 1, og etter koordinatane oppgitt i tabell 1.
- Navigasjonsinnretningane skal utformast og plasserast slik at dei er minst mogleg dominerande i landskapet.
- Lanternene skal skjermast, slik at lyset ikkje blir synleg på land bak sjøve konstruksjonen, men berre i nødvendige sektorar i fjorden.
- Anleggsarbeidet skal gjennomførast frå båt med borerigg og kran for å løfte utstyret på plass.
- Dei gamle navigasjonsinnretningane i sjø skal fjernast frå området.
- Anleggsperioden skal gjerast så kort som mogleg for minst mogleg påverknad på naturmangfald i og langs fjorden.
- Om mogleg skal anleggsperioden leggast utanom hekketid for sjøfugl.

Saksprotokoll i Nærøyfjorden verneområdestyre - 31.08.2021

Handsaming i møte

Vedtak i samsvar med innstilling frå forvaltar.

Vedtak

Kystverket får løyve til å etablere fem navigasjonsinnretningar i Nærøyfjorden. Løyve er gjeve med heimel i verneforskrifta for Nærøyfjorden landskapsvernområde, § 3 punkt 1.3 bokstav j.

Løyvet er gjeve med følgjande vilkår:

- Navigasjonsinnretningane skal plasserast som vist på kartet i figur 1, og etter koordinatane oppgitt i tabell 1.
- Navigasjonsinnretningane skal utformast og plasserast slik at dei er minst mogleg dominerande i landskapet.
- Lanternene skal skjermast, slik at lyset ikkje blir synleg på land bak sjølve konstruksjonen, men berre i nødvendige sektorar i fjorden.
- Anleggsarbeidet skal gjennomførast frå båt med borerigg og kran for å løfte utstyret på plass.
- Dei gamle navigasjonsinnretningane i sjø skal fjernast frå området.
- Anleggsperioden skal gjerast så kort som mogleg for minst mogleg påverknad på naturmangfald i og langs fjorden.
- Om mogleg skal anleggsperioden leggst utanom hekketid for sjøfugl.

Saksopplysningar

Kystverket søker om løyve til å etablere fem navigasjonsinnretningar i Nærøyfjorden. Tiltaket inneber riving og re-etablering av to navigasjonsinnretningar i sjø, samt nyetablering av tre navigasjonsinnretningar langs strandkanten. Formålet med tiltaket er å auke sikkerheita og framkome for sjøtransporten i Nærøyfjorden. Kystverket planlegg ut frå at tiltaket blir gjennomført i 2022-2023.

Tabell 1. Oversikt over planlagde merketiltak i Nærøyfjorden. Koordinat er oppgjeve i EUREF89 UTM 32 N.

Namn	Plassering	Tiltak	Underbygnad	Nord	Øst
Skalmenes	Strandsona	Nyetablering	Jernstang	6758836	388741
Styvisundet	Strandsona	Nyetablering	Jernstang	6758624	388075
Breiskredneset	Strandsona	Nyetablering	Jernstang	6757327	385174
Bakkasundet	Sjø	Riving og re-etablering	Betongfundament	6755303	384758
Borgagrunden	Sjø	Riving og re-etablering	Betongfundament	6755040	384592

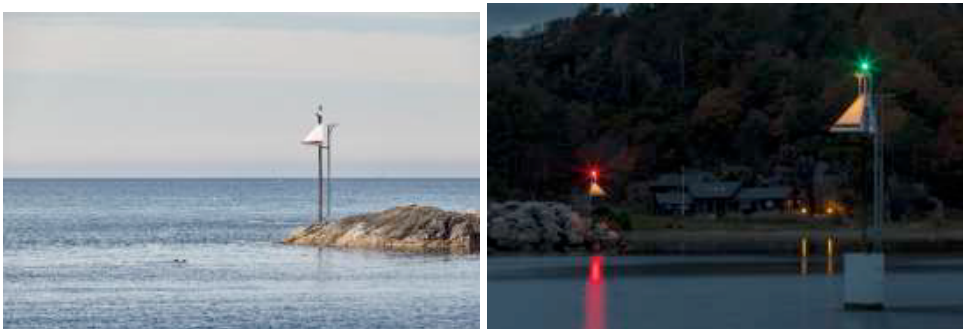

Figur 1: Kart som viser plassering av navigasjonsinnretningane.

I søknaden skriv Kystverket fylgjande:

Navigasjonsinnretningane er planlagd etablert som hurtigbåtmerker med indirekte belysning (HIB) av typen Dirigens Lux. Hurtigbåtmerka er tilpassa nær-navigasjon og gjev primært ein yttermarkering av seglingskorridoren ved natt- og dagseglas. Bakanforliggende område er å rekne som ureint farvatn.

Sjølve navigasjonsinnretningane har ei kompakt, stilrein og funksjonell utforming bygd i komposittmateriale som er tilnærma vedlikehaldsfritt. Den kjegleforma botnen har lengde 131 cm, breidde 136 cm og høgde 205 cm når den ikkje er montert på stang eller underbygnad. Lanterna på toppen av konstruksjonen har LED-teknologi med integrert strømforsyning i form av batteri og solcellepanel. Lanterna har fotosensor og gjev eit klart og reint rødt, grønt eller kvitt lys på kvelds- og nattetid. Kjegla er også svakt opplyst av eit LED-lys på 0,9 watt. Den gulfarga indirekte belysninga bidrar til betre avstandsbedømming for dei sjøfarande.

Figur 2: Dirigens Lux på dagtid og nattetid.

For navigasjonsinnretningane som er planlagd etablert på land vil underbygnaden vere ei enkel jernstang med 140 mm diameter som vert bora og gysa fast i fjell.

Vanleg lyshøgde på navigasjonsinnretningar er 4 til 8,5 meter og dei vert tilpassa terrenget. Det er forventa at etablering av tre navigasjonsinnretningar på land vil ta om lag ei veke.

Kystverket ønsker å gjennomføre prosjektet som ein totalentreprise. Dette inneber at entreprenøren som vinn anbodet også skal dimensjonere og teikne. I anbodet vil vi vektlegge at det som er synleg over vasslinja skal vere minst mogleg dominerande. Dette kan vere noko utfordrande med omsyn til at konstruksjonane kan bli utsett for store krefter frå is. Grunntilhøve vil også kunne påverke utforminga. Ut frå Kystverket sine erfaringar er det mest sannsynleg at installasjonane vert utforma som ein monopol eller ein trebeining (figur 3). Vi legg til grunn at etablering av to navigasjonsinnretningar i sjø vil ta opp mot to månadar.

Figur 3: To moglege utformingar av navigasjonsinnretningane i sjø.

Hensikta med etablering av navigasjonsinnretningane er å auke sikkerheita og framkome for skipstrafikken i Nærøyfjorden. Innretningane er med på å førebygge ulykker, og dermed bidra til å redusere sannsynet for ulykker med alvorlege personskader, materielle skader, oljeutslepp og skader på miljøet. Dette er i tråd med det overordna målet for den nasjonale transportpolitikken og Kystverket sine hovudmål. Innretningane på land vert vurdert til å vere tiltak av mindre omfang med eit mindre arealinngrep. Av omsyn til miljølastar og grunntilhøve vil det vere behov for noko kraftigare underbygnad for dei to navigasjonsinnretningane som er planlagd etablert i sjø. Kystverket vil i tilbodsprosessen vektlegge at den delen av konstruksjonen som er synleg over vann skal vere minst mogleg dominerande med omsyn til naturlandskapet.

I eit brev med supplerande informasjon om behovet for kvar enkelt installasjon i Nærøysfjorden, skriv kystverket fylgjande:

Nærøysfjorden er ein relativ smal fjord med fleire grunne områder, kursendingar og steder med relativt sterk straum. I tillegg kan dei høge fjellssidene skape landskygge og tidvis tap av GPS-signal. Alle desse faktorane er med på styrke behovet for navigasjonsinnretningar for å auke sikkerheita.

*Navigasjonsinnretninga på **Salthelleneset** vil vere eit naturleg referansepunkt å stevne mot når ein segler inn Nærøysfjorden. Ved å ha navigasjonsinnretninga midt i baugen er ein sikker på at ein har fri seglas, samtidig som ein har moglegheit for å justere kursen sin med navigasjonsinnretninga som referanse. Når ein nærmar seg gjev plasseringa ein tydelig markering av knekkpunktet inn mot Styvisundet, som ein er nøydd til å ha på styrbord side før fjorden snevrar seg inn. Navigasjonsinnretninga vil på denne plasseringa dermed vere ein god referanse heilt frå innløpet til Nærøysfjorden og til kursforandringa inn Styvisundet.*

*Når ein har passert Salthelleneset vil ein kunne sjå navigasjonsinnretninga på **Breiskredneset** som saman med den eksisterande navigasjonsinnretninga på Stolsgrunna marker seglingskorridoren og trygg seglas mellom land og grunnene på sørsida av fjorden. Ved å etablere ei navigasjonsinnretning på Breiskredneset vil ein ha god kontroll på avstand til både land og ureint farvatn i den smale passeringa.*

*Re-etableringa av navigasjonsinnretningane i **Bakkasundet** og på **Borgagrunden** skal hindre grunnstøyting på desse grunne områda. Markeringane er viktige fordi det er trangt og behov for fleire kursendingar i området.*

*Plasseringa på **Skalmenes** vil primært vere viktig på utsegling. Plasseringa vil vere synleg før ein passerer Styvisundet og gjev ein referanse å stevne mot. Når ein kjem nærmare vil også navigasjonsinnretninga på Salthelleneset komme til syne. Desse to navigasjonsinnretningane vil gje god informasjon om kva tid det er trygt å endre kurs. Skalmenes er også eit knekkpunkt som det er viktig å ha ei god markering på.*

Dokument som bakgrunn for saka:

- Søknad frå Kystverket, datert 20.05.2021

Søknaden blir vurdert etter:

- Forskrift om vern av Nærøysfjorden landskapsvernområde av 08.11.2002
- Naturmangfaldlova av 19.06.2009
- Forvaltningsplan for Vestnorsk fjordlandskap delområde Nærøysfjorden, rapport nr. 1 - 2008

Lovgrunnlaget

Formålet i Nærøysfjorden landskapsvernområde er definert i verneforskrifta § 2: «Føremålet med Nærøysfjorden landskapsvernområde er å ta vare på eit vakkert og eigenarta natur- og kulturlandskap frå fjord til fjell i eit storfelt isbreutforma landskap med eit mangfald av plante- og dyreliv og der eit kulturlandskap med slåtteteigar, beitelandskap, stølsområde, gardsbruk

og kulturminne, skapt gjennom aktiv landbruks-drift, utgjer ein vesentleg del av landskapets karakter».

Området er verna mot alle inngrep eller tiltak som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapets art eller karakter, m.a. oppføring av anlegg og faste innretningar, sprenging, masseuttak, utfylling, planering, lausbryting og fjerning av stein og mineral. I følgje § 3, punkt 1.3 bokstav j, kan forvaltningsstyresmakta gje løyve til nyetablering av kystverket sine anlegg.

Etter naturmangfaldlova (nml.) § 7 skal prinsippa i §§ 8 – 12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Vurdering

Det er stor båttrafikk på Nærøyfjorden, og for sikkerheita for dei som ferdast på sjøen er det viktig med gode navigasjonsinnretningar. Nyetablering av slike anlegg er også noko som verneforskrifta opnar opp for å gje løyve til. Dei to anlegga som er planlagt i sjø vil erstatte dagens navigasjonsinnretningar, medan dei tre på land vil vere nye tiltak.

Av trua artar er det i fjorden registrert brisling og fiskemåke (begge NT). På land er det i nærleiken av dei planlagde installasjonane registrert alm og ask, hagtornsommarfugl og mørk rutevinge. Det er ikkje sannsynleg at nokon av desse vil ta skade av bygginga av navigasjonsinnretningane i området. I tillegg til fiskemåke hekkar det mellom anna strandsnipe og tjeld langs fjorden. Av omsyn til fuglelivet er det ein fordel om anleggsarbeidet ikkje blir gjennomført i hekketida. Av sjøpattedyr er det mellom anna nise og steinkobbe i fjorden. Desse kan tenkast å bli negativt påverka dersom anleggsperioden blir lang, med auka båttrafikk og støy. Ikkje så langt frå plasseringa på Skalmenes er det ein SEFRAK-registrert bygning, men navigasjonsinnretningen vil ikkje komme i direkte konflikt med denne.

Dei fysiske inngrepa knytt til stengene på land vil vere relativt små, der det er snakk om å bore eit hol i fjellet og gyse fast 14 cm tjukke jernstenger. Sjølve inngrepet er ikkje venta å ha negative innverknadar på naturmiljøet. Navigasjonsinnretningane i sjø vil medføre ein del større fysiske inngrep for at dei skal stå trygt, men ettersom vernet ikkje gjeld under havoverflata er det berre verknaden av dei delane av innretningane som er over vatn som vil bli vurdert her.

Utsjånadsmessig vil navigasjonsinnretningane både i fjorden og på land utgjere eit inngrep i landskapet. Poenget med desse lyktene er nettopp at dei skal vere synlege for dei som ferdast på fjorden. Ettersom dei to navigasjonsinnretningane i fjorden vil erstatte to eksisterande innretningar, vil ikkje endringa der vere så stor, men dei tre stengene på land vil utgjere nye inngrep i landskapet. Stengene med navigasjonsinnretningane kan bli opp mot 8 meter høge, og sjølve trekanten på toppen vil vere nesten halvannan meter brei og to meter høg. Når det er mørkt vil det vere blinkande lys i toppen. Langs den smale fjorden med få andre moderne inngrep vil dette vere godt synlege inngrep i landskapet. På spørsmål frå verneområdeforvaltar om det er mogleg å bruke færre og/eller mindre navigasjonsinnretningar enn desse svarar Kystverket:

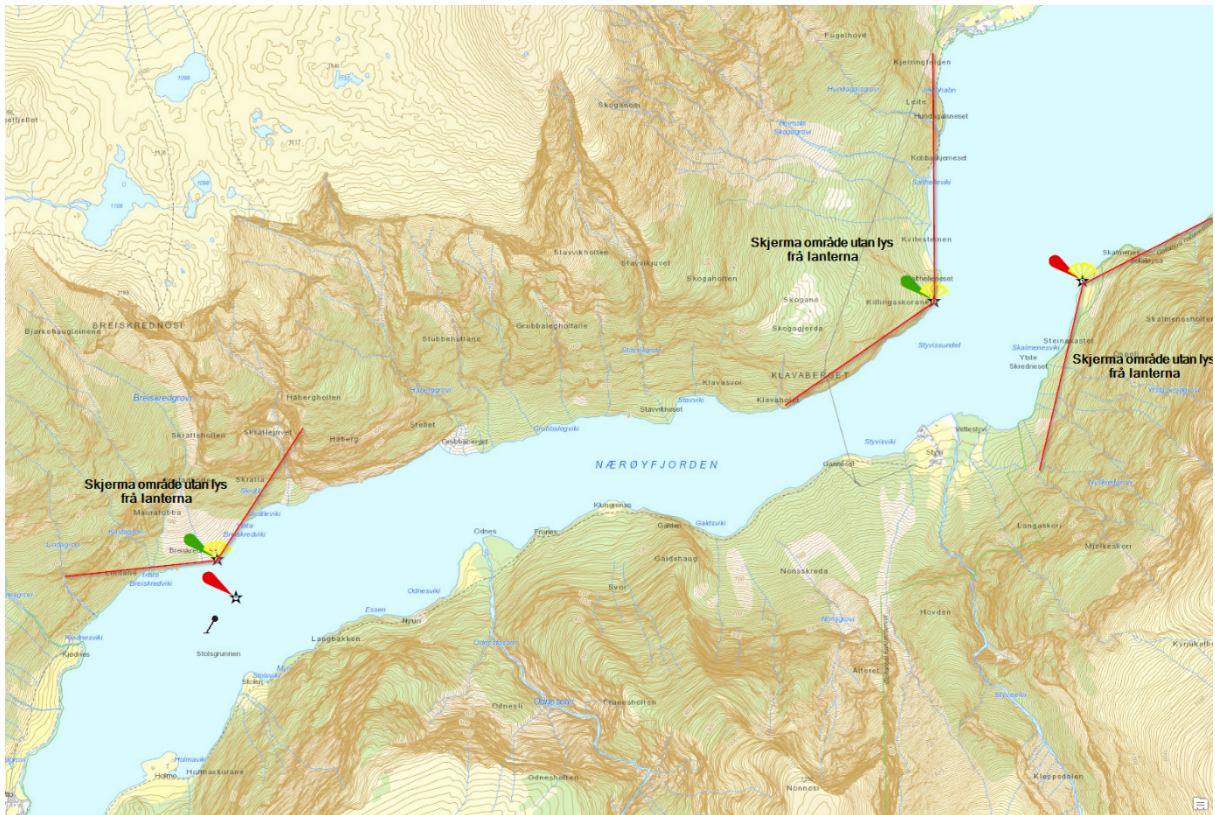

Det finnes konstruksjonar som har ein mindre trekant, men desse er tilpassa mindre sund i områder der storleiken på skipa er mindre enn i Nærøysfjorden. Vi vurderer difor ikkje desse som eit godt alternativ. Sjølve lanterna, stengene og høgda er likevel av same dimensjon, så det er ikkje så mykje som skil desse frå kvarandre i landskapsbilete. Alle fem navigasjonsinnretningane fyller viktige funksjonar, og vi ser ikkje moglegheit for å redusere på talet installasjonar utan at det går utover sikkerheita.

På spørsmål om behovet for lys, og korleis lysutforminga vil vere på navigasjonsinnretningane skriv kystverket følgjande:

Navigasjonsinnretningane som er planlagd etablert på land vil ha størst nytte på nattseglasar og i seglasar med dårleg sikt. Navigasjonsinnretningane som er planlagd i sjø fungerer godt som dagmerker utan lys, men er avhengig av lys for å fylle sin funksjon på nattetid. Det er difor ikkje eit alternativ å etablere navigasjonsinnretningane utan lys. Navigasjonsinnretningane har som nemnt fotocelle og vil berre lyse frå skumringen og i mørke. Den indirekte belysninga vil då lyse heile tida, mens sjølve lanterna som lyser rødt eller grønt, kan programmerast til ulike lyskarakterar.

Lyskarakterane er ikkje ferdig prosjektert, men det er tatt utgangspunkt i ein ISO 2 karakter på Salthelleneset og Skalmenes. Dette inneber at lanterna lyser i eit sekund etterfylgt av eit sekund utan lys. Ved Breiskredneset har vi tatt utgangspunkt i blinkande lys kvart tredje sekund. Sjølve lyset vil då vere på i 0,3 sekund etterfylgt av 2,7 sekunder med mørke. Lenger inn, ved Bakkasundet og Borgagrunden er planen å ha hurtigblink. Dette inneber et kort blink kvart sekund, med varighet på 0,2 sekund etterfylgt av 0,8 sekund med mørke. Hensikta med lyskarakterar er å kunne kjenne igjen navigasjonsinnretninga og skilje dei frå kvarandre. Dette må tilpassast kvar enkelt område, og det er viktig at intervalla med mørke ikkje blir for lange i tronge passasjer med fleire kursendringar. Vi tar gjerne i mot innspel på korleis de vurderer blinkande lys mot faste lys med tanke på lysforureining, slik at vi kan tilpasse oss dette på best mogleg måte. For å redusere lysforureininga kan vi skjerme lanternene, slik lyset ikkje blir synleg på land bak sjølve konstruksjonen, men berre i nødvendige sektorer i fjorden.

Figur 4: Skisse som viser områder som kan skjermast mot lysforureining.

På bakgrunn av svara frå kystverket vurderer forvaltar at inngrepa må vurderast som akseptable i landskapet, i og med at god merking er viktig for sikkerheita både for folk som ferdast på fjorden og for naturen som kan ta skade ved eventuelle ulykker.

Etter at navigasjonsinnretningane er satt opp er påverknaden på naturmangfaldet forventa å vere liten. Den største negative påverknaden er forventa å vere knytt til lysforureining. Eksempelvis kan åtferdsmønsteret til fugl, fisk og insekt bli påverka av lys. Lyssetting i den mørke årstida kan ha negativ verknad for nokon artar, mellom anna ved at dei blir meir utsette for predasjon. I og med at det er snakk om små lyskjelder og ikkje opplysing av eit større område, vil påverkinga sannsynlegvis ikkje bli veldig stor. Lysforureining kan også redusere opplevinga av naturen for folk i området, men med lysskjerming på land og lys som slår seg på når det er mørkt er ikkje dette forventa å vere eit stort problem. Folk er vant til å sjå slike navigasjonsinnretningar andre stadar langs kysten og fjordane, og dei fleste vil forstå at dette er eit nødvendig sikringstiltak.

Kunnskapsgrunnlaget jf. nml. § 8 er vurdert som godt i denne saka, og føre-var-prinsippet jf. nml. § 9 er ikkje tillagt vekt i saka. Navigasjonsinnretningane som er valt å sette opp er godt grunngjeve og synes å vere eit fornuftig val, og metoden og lokaliseringa blir vurdert å vere miljøforsvarleg, jf. nml § 12.

Den samla belastninga på området med tanke på båttrafikk og aktivitet er allereie høg, og den mellombelse auken i aktivitet som dette inngrepet vil føre med seg er ikkje venta å auke den samla belastninga vesentleg, jf. nml. § 10. Navigasjonsinnretningane, når dei er satt

opp, vil auke den samla belastninga når det kjem til landskapspåverknad og lysforureining. Dette er likevel vurdert å vere akseptabelt sidan det er sikkerheitsomsyn som ligg bak. På sikt vil tiltaket kunne vere med å halde den samla belastninga nede ved å redusere faren for ulykker som vil kunne skade miljøet. Det er liten sjanse for at tiltaket vil skape presedens for framtidige saker om lyssetting i fjorden, då løyvet er gitt av sikkerheitsomsyn.

Tiltakshavar skal bera kostnadane med å hindre skade på naturmiljøet medan arbeidet pågår, jf. naturmangfaldlova § 11.

Konklusjon

Etter ei samla vurdering etter naturmangfaldlova §§ 8-12, meiner forvaltar at fordelane med tiltaket veg opp for ulempene det vil medføre. Det er viktig å sørge for god sikkerheit for dei som ferdast på fjorden. I denne saka blir dette omsynet vurdert å vege tyngre enn dei negative påverknadane ved inngrepet. Inngrepa i landskapet er ikkje vurdert å vere så store at dei vil vere i strid med verneføremålet.